

:: Izhaja vsak petek dopoldno. ::

Naslov: TRST - TRIESTE

CASELLA CENTRO 37

:: ali pa: Via Imbriani 9/III. ::

Izdaja: konsercij MALEGA LISTA

MALI

TEDNIK ZA NOVICE IN POUK.

Stane: ena številka 25 stotink.

... Ena leto 10 lir ...

... Pol leta 5 ...

»ST« - Trieste - C. Corr. Postale

LICEJSKO KNJIŽICA (Dr. Puntar)
LJUBLJANA (JUGOSLAVIJA)

Mali koledar.

Petek, 6. avgusta: Gospodovo spreminjenje; Sikst. — Sobota, 7.: Kajetan, Donat. — Nedelja, 8.: 9. pobinkošna. — Ponedeljek, 9.: Roman. — Torek, 10.: Lavrencij; Hugo. — Sreda, 11.: Suzana. — Četrtek, 12.: Klara; Hilarija. — Petek, 13.: Janez Berhman.

MALE NOVICE

Kaj so sklenili ministri.

Posvetovali so se, kako bi se kaj privarčevalo pri kruhu. Misel na krušne karte so zavrgli. Tudi kruh iz žitne mešanice ni našel milosti. Odločili pa so, da se bo pekel ene same vrste kruh iz pšenične moke 80-85% pomlevka (po dobroti pšince). Hlebi ali štruce ne bodo smeli tehtati čez 200 gramov (1000 gr je 1 kg). Prepovedano bo peči kakršenkoli fini kruh. Tudi se ne bo smela uporabljati pšenična moka za peko slaščic.

Podprefektura ne bo več.

Ministrski svet je sklenil iz razlogov varčnosti, da odpravi 95 podprefektur. V naših krajih se bo zatrla podprefektura v Čedadu, Trziču, Gradišču, Sežani in na Voloskem.

Pozdravi vojakov.

Slovenski fantje letnika 1905. ki služimo pri kavaleriji Salusso v Bologni pošiljamo priskrbe pozdrave vsaj mladini in vsak svoji družini ter želimo in upamo, da se v kratkem vidimo: Spilar Jožef, Nadež Selo; Stavar Ludve, Nerin; Sluga Ivan, Hrstje; Nadoh Ivan, Zagorje na Pivki; Stavar Andrej, Zagorje; Mahnič Franc, Grižnje; Seražin Albert, St. Tomaž; Tomažič Ljode, Gradnje; Nemec Ivan, Lokavec; Stavanja Anton, Sehorje; Kapel Jožef, Nevreke; Lavrenčič Ernest, Lonjer; Gabrijelčič Anton, Ložice.

Iz Turina

pošiljajo pozdrave vsem prijateljem in prijateljicam, zlasti pa svojim domačim, gojenci or. šole: Cucek Ivan, Nova Sušica; Abram Filip, Nabrežina; Samsa Ivan, Stara Sušica; Sirca Leopold, Godnje; Smrdel Fran, Neverke; Mršnik Ludvik, Smrje; Oražem Jožef, Hrstje; Vilhar Andrej, Veliki Otok; Škrlj Fran, Zavrhek; Skok Anton, Sosič Alojzij, Rodik; Ščuka Friderik, Volčji grad; Ukmar Ivan, Gabrije; Iskra Anton, Novokračine; Udovič Jožef, Jelšane; Žorž Ivan, Podbreg; Slivar Ivan, Postojna.

Pozdravi naših železničarjev.

Srčne pozdrave pošiljamo vsem, starem, bratom, sestrám, prijateljem in znanecem slovenski železničarji v Suluoni. Družina Filipčič iz Merč, družina Škrinjar iz Povirja, družina Rusjan iz Gorice, Jelušič iz Storijski Brijunski iz Vel. Repna, družina Križaj iz Trsta, Budali iz Gorice in Kravanja iz Standreža.

Za gospodinje v župniščih

bodo letos prvič posebe duhovne vaje in sicer v uršulinskem samostanu v Ljubljani od 18. avgusta zvečer do 22. avgusta zjutraj. Prihod točno 18. avg. zvečer ob 6. Prinešiti je seboj molitvenik, rožnivenec, za oskrbnino 66 lir ter posteljne rjuhe. Priglasite se takoj z dopisnico na naslov: Predstojništvo uršulinskega samostana. Ljubljana, Jugoslavija. Lir pri toni blaga cenejši kakor po železnici. Tako so si znali Švicarji pomagati.

Dobro sredstvo.

V Mehiki so mnogi botogarji hudi s bodomiselci. Ko se je vnel očitni verski boj, so katoličani napovedali bojkot, da nihče ne kupuje pri tistih ljudeh. To je botogarjem šlo do srca. Sli so se k vadi pritožiti, češ da jih bo verski boj uničil, ker da prodajo napolovico manj kakor doslej.

Indijanski napad na Španskem

General De Rivera ima danes na Španskem vso moč v svojih rokah in komandira kakor se zdi njemu prav. V soboto je obiskal mesto Barcelono in se je proti večeru peljal v avtomobilu na postajo, da se vrne v Madrid, glavno mesto španske dežele.

KAKOR INDIJANCI...

V hipu zažene neki delavec oster nož z vso silo v generalov avtomobil. Kakor mečejo Indijanci sulice proti sovražniku. A mož ne zadene nobenega od gospodov v avtomobilu. Delavec prične seveda brustiti pete kolikor se je dalo.

Z avtomobilom po njem.

Taki gospodje kakor general De Rivera, ki ukazujejo celim deželam, imajo poleg sebe zmeraj dosti policije, da jih varje takih ljudi kakor je bil ta delavec. Policaji so se vozili v drugem avtomobilu tik za svojim gospodarjem. Ko so videli, kaj se je zgodilo, je eden namignil šoferju; ta je pritisnil z nogo in avtomobil je začel drčati kakor pošast za delavcem. Seveda sta bila kmalu skupaj. Da bi jim morilec ne ušel, so navozili z avtomobi-

lom na njega in mu polomili noge.

SVETLI NOŽ.

General je med tem časom ustavil svoj avtomobil in izdri nož, ki se je zapil v mehko usnje na avtomobilu. Nož se je svetil od ostrine. A tudi generalov obraz se je svetil od zadovoljstva, ko je obračal po rokah orožje, ki je dišalo po smrti. Nato je dal povelje, da se pot nadaljuje do postaje. Na postaji je množica pozdravila visokega generala, ki je za kraljem prvi na Španskem, in mu tako čestitala, da je ušel smrti. Vlak je kmalu zažvižgal in odpeljal predsednika španske vlade v Madrid.

ANARHIST.

Napadalca pa so odpeljali v ječo. Ko so ga vprašali, kako se kliče, jim je rekel: Jaz sem Dominik Masaks Torren, doma sem iz Salenta, tukaj blizu. Jaz ne pripoznavam nobene vlade in mislim, da bi se dalo živeti brez postav. Na kratko povedano: jaz sem anarhist. V policijskih bukvah so našli, da je bil Torren že večkrat zaprt, ker se je uprl postavam in posebno policajem.

Iz Genove

pošiljajo pozdrave vojak 90. pešpolka: Preskrky Filip v Senožeče, Zidanik Jožef na Slap pri Vipavi, Valenčič Jakob v Narin, Kokelj Jurij v Laze pri Cerknem, Raspet Anton v Stopnik, Povšič Valentin, Gruden Primož v Kanalski Lom, Bavcon Angel na Staro goro pri Gorici.

»Dijaška Matica« v Trstu.

»Dijaška Matica« je prenesla svoj urad iz ulice Coroneo 17 v ulico Fabio Filzi 10, I., Trst (102). Opozorjamo, da se morajo doslej vsa pisma in prošnje nasloviti na novi naslov.

»Dijaška Matica« v Trstu.

Pet knjig za liter terana.

V tržaških gostilnah plačš teran po šest lir liter. Za ta denar ti Goriška Mohorjeva družba pošlje pet lepih knjig in sicer: 1. Velik koledar s slikami; 2. Domačo povest »Jelkin negeljček«, ki popisuje zgodbo fanta in dekleta, ki si po dolgih in britkih težavah ustanovita srečen dom. 3. »Legende osvete« Francišku, ljubke povestice s slikami. 4. Knjigo »Luč v temi«, ki opisuje, kako so veliki možje našli Boga. 5. Dečkom in deklicam že namenjena knjiga »Moji prijateljski«. Lepo slikana je, da bodo naši mali veseli in trdo bo vezana, da bo nekaj časa trajala. — Kako se naročite na Mohorjevo družbo? Vpišite se pri bližnjem g. duhovniku. Ali pa pošljite 6 lir po nakaznici kar naravnost na Goriško Mohorjevo družbo, Gorica, Corso Verdi 1, in zapišiti pod svoj naslov: Nov ud. Po-hitite, ker je zadnji čas!

Mali predrznež.

Na Ormoški cesti v Ptujju prebiva v Murščevi hiši živ štiriletni fantek, ki ga pozna vsa cesta. Tam vozijo mimo vlaki. Te pa mali Hanzek opazuje in vidi v njih velike in male ljudi. Po kosilu je izginil, šel na kolodvor, se vsedel v vlak in se odpeljal v širni neznan svet. Starši so ga popoldne iskali, ni ga bilo nikjer. »Zvečer bo že prišel vsaj k večerji in spat«, a ni ga bilo. K sreči so izvedeli, da so v Mariboru našli malega Frančka. Za Frančka se je izdajal. Sli so iz Ptujja ponj v Maribor in ga privedli domu. Tako je bilo prvo potovanje malega Hanzeka v širni svet.

MIHEC: Prijateljem poslala sva svarilo, da bi kaj naročnine obrodilo.
JAKEC: Če to svarilo jih ne spreobrne, se Mali list od hiše jim odvrne.

ter vsakega novovstopivšega člana zapriseži, da jih bo spoľnjeval. Potem bo tvoje društvo rastle, cvetelo in uspevalo ter bo kmalu močnejše kot vsa ona društva, katera so te izključila oziroma ven vrgla.

Vztrajnost zmaga.

Mala a svobodna in napredna Švica se nahaja sredi evropske suhe zemlje. Med vojno je zelo čutila pomanjkanje pomorskega pristanišča. Do tega seveda ne more priti, ker bi morala ukrasti kos dežele sosedom. Toda plovna svoboda velja tudi za velike reke. V Švici izvira nemška reka Ren (Rhein). Ob Renu je mesto Bazel še v Švici. Do tam pa niso mogli parniki prihajati. Švicarska država je tedaj z velikanskimi stroški dala iztreti strugo Rena od Bazla do nemškega Mainca. Sedaj prihajajo parniki iz obmorskih pristanišč Rotterdam ali Antverpna po Renu naravnost v Švico brez carin. Tudi prevoz je po vodi za 40

Povsod sleparija.

V Indiji je kačja nadloga strašna in umre vsled kačjega pika na tisoče in tisoče ljudi. Zato so razpisali državni uradi velike nagrade tistim, ki so prinesli kakšno ubito kačo. Nemalo so se pa čudili, ko je bilo ubitih kač toliko, kakor bi vsa Indija ne bila drugega kot kačja zalega. Preiskali so stvar in so prišli na to, da so domačini imeli cele naprave, kjer so kače umetno gojili in redili in so jih na ta način seveda lahko v nenavadnem številu prinašali v urade.

Bizoni.

Ta žival, prednik naše goveje živine, je v Evropi že skoro iztrebljena. Menda jih je v vsej Evropi samo še 67; 11 jih je v zooškem vrtu pri Stockholmu na Švedskem, 13 na Nemškem, 7 na Holandskem, 7 na Angleškem, kar jih je namreč skupaj. Ostali se porazdelijo po raznih zooških vrtovih. Sedaj so dobili sledove bizonske črede v porečju reke Kuban v Kavkaziji in je sovjetska vlada oni okraj že proglasila za narodni park. V takih parkih ne sme nihče loviti ali streljati, žival uživa popolno prostost.

Razburljiv prizor.

V nekem pariškem cirkusu se je vozil vsak večer sin lastnika z motociklom po deskah v zraku, tako zavrtih, da je bil mestoma z glavo navzdol obrnjen. To se večkrat vidi. Nekega večera pa mu je motor ven ušel in padel je dol v levjo kletko, kjer je bila ravno predstava. Kljub temu, da je streho predrl in je silovito padel, je bil vendar še tako močen in pri zavesti, da je skozi predrto streho ven ušel. Pobesnele leve je pa krotilec toliko časa z revolverjem strahoval, da mu je prišlo cirkuško osobje na pomoč, in so pogrnili leve v drugo kletko.

ZANIMIVOSTI.

Pravila najboljšega pevca.

1. Ko pristopiš kakemu pevskemu društvu, bodi že vnaprej odločen, da ne boš pevovodje preveč razvadil, sicer bo mož prenapihnen. K več kot vsaki tretji skušnji ne smeš pod nobenim pogojem prihajati.

2. Zato pa glej, da ne izpušiš nobenega izleta, prireditve itd. svojega društva. Dober vtis napravi, ako je zbor takrat močan in stojiš v prvi vrsti, tako, da te mora občinstvo videti.

3. Pri skušnjah pa si izberi prostor, kjer te pevovodja ne more videti in da bi te mogoče ne slišal peti, se samo delaj tako, kakor da bi pel.

4. Samo, kadar je p (to se pravi piano, saj znaš tuje jezike) napisan v notah, takrat smeš glasno peti, kajti na takih mestih drugi pevci ne upajo z glasovi prav na dan. Tu imaš najboljšo priliko, da lahko sem sebe slišiš.

5. Ako to pevovodji ni všeč, poglej svojega sosedu, kakor da bi bil on pel; ako te pevovodja kljub temu nahruli, mu tega ne zameri. On si namreč domišljuje, da o petju več razume kot pa ti.

6. Kadar ima glas, kateremu ti pripadaš, ravno pavzo, povej svojemu sosedu kako najnovejšo smešnico. To utrjuje pevsko edinost.

7. Za vsak slučaj vzemi k skušnjam kako knjigo s seboj, kajti pri skušnjah ti lahko postane dolgčas.

8. Pri petju nikdar ne glej na pevovodjo, pač pa le v note, sicer bodo drugi pevci mnenja, da ne znaš iz not peti.

9. K skušnjam prihajaj vedno prepozno, in na ta način postaneš odlična oseba. Da bi ne ostal neopažen, kadar prideš, zavzemi svoj prostor z velikim ropotom.

10. Pazi, da te pevovodja zapiše kot navzočega, sicer te utegne iz društva izključiti. Ko pa si vpisan, se smeš kmalu zopet izmuzniti.

Ako so kljub izpolnjevanju teh zapovedi nevljudni napram tebi, izstopi iz društva. S tem nisi ničesar izgubil in vsako drugo društvo te bo radevolje sprejelo. Ko so te pa že iz vseh društev vrgli, ustanovi si sam svojega. V društvenem lokalu pa razobesi te zapovedi

Preganjanje katoliške cerkve v Mehiki

Mehika je dežela na jugu Zedinjenih držav, obsežna, toda slabo obljubljena in v kulturi nekoliko zaostala. Glavno mesto se tudi imenuje Mehiko. Kot v raznih južnih deželah, je tudi tam doma vroča kri, katera hitro vskipi in zopet popusti. To še ni najhujše. Hudo pa je to, da to deželo, dasi je 99% prebivalcev katoliške veroizpovedi, vladajo frimasoni, svobodomiselni liberalci in z njimi združeni protestantje. Ta zveza ima v rokah vse javne zadeve in vlada mehičansko deželo po staroliberalnem kopitu in v duhu najbolj trobastega svobodomiselstva. Zato se v ondoini javnosti vera močno zaničuje. Naj navedemo en zgled tega sovraštva proti veri.

Proti evharističnemu kongresu.

Škof Drossaerto iz Kolumbije piše: «Na vsak korak vidimo v Mehiki strašno nasprotje. Cela dežela je za 99 odstotkov katoliška. Njeni prebivalci so izredno pobožni in verni, država ima izredno slavno katoliško preteklost. In v taki popolnoma katoliški deželi nimajo katoličani nobene pravice in nobene svobode. Na vsak korak se vsako izpovedovanje katoliškega življenja zatira, pri vsaki priložnosti se kruto žalijo katoliška čustva in prepričanje. Evharističnega kongresa, ki se je vršil v Mehiki, se sicer vlada vsled prisotnosti številnih tujcev ni upala prepovedati, toda po skrivnih potih, zlasti s tem, da je podpirala socialiste in komuniste, je ovirala in motila najlepše svečanosti. Tako bi se bil moral predvečer glavnega dne kongresa praznovati v velikem gledališču glavnega mesta. To gledališče je last nekega katolika. Vse, kar ljubi lepo umetnost, je prišlo. V prvih vrstah so sedeli škofje, celokupni diplomatski zbor in mnogo odličnega občinstva. Vstopnina je bila precej visoka, da bi se s tem vsaj deloma krili stroški kongresa. V zadnjem trenutku, ko je vse čakalo, da se dvigne zastor, je stopil predenj duhovnik in moral pozvati navzoče, naj se odstranijo, ker so socialisti ukazali godbenikom, da ne smejo svirati na tej proslavi in so prepričali, da bi mestna elektrarna dajala za ta večer potrebno luč v gledališče. Res so luči takoj ugasnile in udeleženci so morali oditi. Poleg tega so socialisti napovedali bojkot gledališču, ker ga je njegov lastnik dal na razpolago za versko slovesnost. Ista usoda je doletela tudi lastnike vseh drugih poslopij, ki so odstopili svoje prostore za kongresne slovesnosti».

Protiverske postave.

V času, ko je cvetel liberalizem, so mehičanski katoličani sladko dremali, meneč da kdor vpije «Živijo narod! živel domovina!» ne more biti slab človek in da vera ni v nevarnosti. Tako so puščali na vlado brezverce vseh barv, ki so v parlamentu sestavljali proti-

cerkvene postave. Že rajni cesar Maksimilijan je imel sitnosti radi takih postav, ker je nasprotoval frimasonom. To tudi ni bil zadnji vzrok, da so ga ustrelili. S politiko natezanja se je več ali manj posrečilo doseči, da se take postave niso izvajale v celi strogosti. Toda prišel je slednjič na čelo republike predsednik Calles, ki je bil nepreviden dovolj, da je izbil čep. Lani in letos je postajalo razmerje med državo in cerkvijo vedno bolj napeto, dokler ni izbruhnil očitni boj.

Kaj hoče Calles.

Zatrdil je, da po oktobru 1926. ne bo več katoliške vere v Mehiki. Otvoril je ogenj na celi fronti.

Republika je izgnala s svojih tal papeževga poslanika in prepovedala škofom zvezo z Rimom. Republika se je polastila vsega cerkvenega imetja in proglasila cerkve za državno last. Pustila bo izvrševati službo božjo le duhovnikom, ki bi se podali, pripoznali krivične naredbe in se odcepili od Rima. Potem je prišla naredba, da ne smejo škofje dolovčevati števila duhovnikov, ampak vlada. Na vsakih 10.000 ljudi naj zadostuje en «državni» duhovnik. Noben duhovnik, ki ni mehičanski državljani, ne sme vršiti duhovniške službe v mejah republike. Vsi duhovniki se morajo oženiti, drugače jih zadene kazen. Duhovniki ne smejo kupovati, imeti ali upravljati nobenega premoženja, ne smejo načelovati dobroteljnemu društvu, ne smejo upravljati pokopališč. Duhovnik ne sme javno izreči svojega mnenja o državnih zadevah, zakonih in naredbah. Časopisi, ki imajo kakršenkoli verski znak, ne smejo objavljati novic o vladnih naredbah, še manj pa o takih rečeh zapisati svoje mnenje.

Boj za šolo.

Kdor ima šolo ima bodočnost. Zato duhovniki ne smejo učiti v šolah, tudi ne smejo ustanavljati zasebnih šol ali vzgojnih zavodov. Biti smejo torej le državne šole. O teh pa govori postava tako: «Pouk v državnih šolah je brezverski. Istotako mora biti pouk v zasebnih šolah, najsi bodo ljudske ali višje šole, samo brezverski. Prepovedano je, da bi Mehikanci pošiljali otroke v šole izven države».

Proti svobodni združevanju.

Postava pravi najprej tako-le: «Zajamčena je popolna svoboda društev in zborovanj za vse zakonite namene». Brž nato pa trdi: «Vsako politično združenje, ki ima v svojem naslovu le kako besedo verske označbe, ali v programu le nekaj verskih namenov je najstrožje prepovedano. V verskih prostorih se ne sme vršiti nobeno politično zborovanje».

Proti krščanskemu delavstvu.

V Guadalajari je vladni špijon z gručo socialističnih pajdašev napadel trumo

mirnih delavcev, ki so stopali iz cerkve sv. Frančiška. Socialisti so na svoje tovariše streljali, so jih šest ubili in dvajset ranili. Vse samo zato, ker so bili delavci verni katoličani, kar je po receptu «svobodomiselne svobode» prepovedano.

Calles je torej tudi boljševiskom podoban in proti katoliški veri nastopa s podobno oostrostjo kakor ruski komisarji proti pravoslavni veri. Toda ruskim bojevitežem so se že rogovi obrusili in še hitreje bo doigral gospod Calles v Mehiki.

Cerkve se vojskuje.

Calles se je uračunal. Sel je za tem, da odcepi katoličane od papeškega Rima, ustanovi neko «državno cerkev» in tako preslepi svoj narod. Toda ljudstvo in duhovščina se čutita po novih postavah le še bolj utrjena v zvestobi do Petrove skale in vse se je takorekoč enodušno dvignilo na odpor. Vlada je napovedala, da s 1. avgustom prevzame povsod cerkvene ključe. Škofje so odgovorili v celi deželi «interdikt». Noben duhovnik torej ne bo prosil občinskega komisarja, naj mu blagovoli milostno dovoliti uporabo cerkve — nasprotno: z istim dnem preneha vsaka javna služba božja, maše, poroke, spovedi, pridige, procesije, krsti, zvonjenje itd. Dokler bo imel komisar ključe, naj varuje prazno cerkev. Ne bo si domišljaj župan, da je on škof, ne Calles, da je on papež.

Napoved interdikta je imela zelo velik učinek. Verno ljudstvo je drlo zadnje dni julija v cerkve, da prejme sv. zakramente, dokler se še dele. Neki škof je birmal v enem dnevu 5000 otrok, dokler ni ves upehan omedlel. Neki duhovnik je hkratu izvršil poroko 27 parov. Nekje drugje so krščevali do polnoči zadnjega julija, dokler ni prišla policija, da se polasti cerkve v imenu države.

Kdo bo zmagal.

Ljudski srd je obrnjen sedaj proti Callesu in njegovim podajalcem. Že pri zapiranju cerkva je prišlo do dejanskega odpora. Na raznih krajih so ljudje policijo napadli in ona je odgovarjala tudi z revolverji. Calles si daje poguma in upa, da bo vse premagal, toda že se oglašajo tudi zunanji svet, ki ne odobrava mehičanskega boljševisma. Združene države, ki so neposredni sosed Mehike, se boje večjih nemirov in morda tudi iščejo prilike, da se vmešajo v mehičanske zadeve. Calles bo torej kaj kmalu začel piskati na miroljubne note, pospravil papirje in sladko rekel: «Oprostite, gospodje, to je bila neljuba pomota; čisto po nepotrebnem ste se razburili. Saj vera ni v nevarnosti in jaz sam jo osebeno visoko spoštujem».

Pričakovati je torej, da za novicami o interdikt in o nemirih pridejo vesti o pogajanjih med Cerkvijo in državo.

Poravnajte naročnino!

Pravice in dolžnosti države

O državi, njenih pravicah in dolžnostih so napisane in se še pišejo obširne knjige. Nič čudnega! Država in njena organizacija je dandanes tako zgrajena, da se njen vpliv čuti na vseh poljih. Država sega s svojimi zakoni v vse življenje posameznika in v življenje družb in organizacij. Že v preteklosti pa je bila in je še tembolj v sedanosti borba med tistimi, ki vodijo državo in tistimi, ki se štejejo za njene podložnike — to pa radi tega, ker se ne skladaajo v tem, kakšne ima država pravice in kakšne dolžnosti.

Zmotni nauk.

Nekateri mislijo, da je državi na prosto dano, delati, kar hoče, in da ni nobenih pravic, katerih se ne bi smela dotakniti, jih odvzeti ali omejiti, naj že bodo pravice posameznika, družine ali svobode združbe. Tako n. pr. v Rusiji boljševiska vlada ne priznava staršem pravice do vzgoje otrok. Boljševiski pravijo tako: «Edino država ima pravico do otrok, le državna oblast ima dajati predpise, kako se bodo otroci vzgajali, ne da bi bilo treba kaj vprašati starše».

Kdor bere zgodovino narodov in držav v zadnjih 200 letih, bo zapazil sledeče dejstvo: čimbolj se je kje razširil nekrščanski, brezbožni duh, čimbolj so se oddaljili od krščanstva tisti, ki so vladali države, tem manj je bilo v tistih državah svobode.

Tudi dandanes je mnogo državnikov, ki tako pogansko mislijo o pravicah države. Poglejmo pa sedaj pravi nauk o pravicah in dolžnostih države.

Čemu se ljudje družijo v države.

Ljudje se družijo v različne združbe zato, da bi zedinjeni lažje dosegli kake določene namene. V organizacijo žene človeka naravni nagon in potreba. Tako je človek ustvaril prvo in najvažnejšo organizacijo: družino; tako so nastale občine, narodi, tako tudi države.

Osnovna pravica vsakega človeka je: živeti in se izpopolnjevati. Vsak ima torej pravico, varovati svoje življenje in zdravje in zato tudi pravico delati, pridobivati to, kar mu je k življenju potrebno. Ima pa tudi pravico, da izpopolnjuje in razvija svoje dušne zmožnosti: um, srce in voljo, z drugo besedo, da se vzgaja tako, kakor najbolje spoznava, da bo prospešno za njegovo časno in večno korist.

Tudi državo so ljudje ostvarili s tem namenom, da bi v nji lažje razvijali svoje dušne in telesne sposobnosti, da bi si boljše zagotovili življenje in napredovanje. Z drugo besedo: človek pričakuje od države pomoč in podporo za doseg časnega blagostanja.

Kaj je torej dolžnost države.

Iz povedanega sledi, da je namen države ostvariti ugodne razmere, v katerih bodo mogli posamezni ljudje doseči zemeljsko blagostanje. Prvo dolžnost države je tedaj braniti osnovne pravice dr-

PODLISTEK

Starine iz Osapske doline

Slovenski pasjon.

V katapanu, ki ga je spisal osapski župnik leta 1716., je izrecno napisano, da se na cvetno nedeljo poje trpljenje našega Gospoda v narodovem, to je slovenskem jeziku. Župniki so sami prevajali zgodbo trpljenja iz latinskega v slovenski jezik in so prevod boljšali. Dva prav skrbno in lepo spisana prevoda se še nahajata v osapskem župnišču; starejšega je spisal, kakor sem dognal iz pisave in tinte, župnik Josip Slokovič, gotovo Vipavec, leta 1747. Drugi izvod, ki je zelo lepo spisan, je prepisal župnik Ivan Baruzzi v letih 1753. do 1760. Ta gospod je bil v Ospu celih 45 let.

Bravce bo morda zanimalo, kako so pisali pred 170 leti. Zato sem prepisal nekaj odstavkov.

«Passion,

tu je terpljenje nabsiga Gospoda usmiljeniga Jesusa Kristusa, sapissovanje po S. Mateusu.

Vnim istim zassu je reku Jesus k su-oim jogram; Vi veste de zas dva dni bo velicha nuchz inui sin tiga zlouecha bo išdan de bo krisan. Theđaj se so u kup sbrali Farij spredniki inui Judoushi starihsi na dvor tiga vishiga Faria, katerim ie blu ime Kaifas.

Pasjon so peli tako, da so si v cerkvi razdelili vloge. Za pripovedovalca je bil kak mož, ki je znal gladko brati, duhovnik je pel vlogo Jezusovo, za Judeža je bil kak grd hripav bas, pela je množica, Peter, dekla itd. Po vsej nši deželi so tako peli pasjon, kar je zelo hvalevredno. Kako da ne? Saj se ljudstvo dolgočasi, ko bere duhovnik pol ure ali celo uro natiho latinski pasjon. Tudi dandanes se je ohranil slovenski pasjon v mnogih istrskih cerkvah.

Drobiž iz matičnih knjig.

O farnih krstnih, mrliških in drugih

knjigah, sem našel nekaj drobtin, ki utegnejo zanimati tega ali onega farana. Dne 5. avgusta 1657, je sedela 3¼ letna Marinka, hči Luke Ilahjana, na ognjišču. Padla je v kotel z vrelo vodo in umrla. — Dne 3. septembra 1658, je prišla neka mlada in uboga Anica s Tater, da bi nastopila službo v Ospu; slabost jo je še na cesti obšla in je nagloma umrla. — 7. dec. 1660. je neki Matija Zajec utohil v robojskem potoku. — V dobi, ko je tekla med Avstrijo in Benečijo po grebenu državna meja, se je po naših krajih dosti tihotapilo. V Gabrovici je bila obmejna garnizija z lajtnantom na čelu. Tako so na primer ustrelili Mihaelo vdovo Levak, tihotapko, ko je hotela bežati čez mejo. Pokopali so jo na grobišču sv. Nikolaja v Gabrovici. — Leta 1644. in v naslednjih je precej vpisanih Majd: Majda Purgar. V knjigah beremo tudi druga lepa imena: Marina, Jelenka, Matejka itd. — Brandolini iz Kortin so vpisani že 28. januarja 1611.

Krajevna imena.

Prvič se v knjigah imenuje naselbina Stramar leta 1612. Tedaj je umrl neki «Zudich ex Stirmar». Torej ne Stramare, ampak Stirmar. — V prejšnjih stoletjih je bila znana vas Podbegi in ne Pobegi. Leta 1647. je zapisano še vedno Podbegi, kasneje so pisali že Pobegi, ker je trdi «d» odpal. — Tudi so pisali v farnih knjigah še leta 1750. Pasja vas. Obliko Dekani so vpeljali po laški Villa dei cani, Decani. — Leta 1626. v aprilu se je rodil v Ospu neki Juri; botri so bili Miha Skibin in Ivana Štok iz Lokve (ex Lochua).

Stari ljudje.

Leta 1648. je umrla 100 let stara Antonija Eler. Dne 23. aprila 1651. je umrl Ivan Korošec, ki je čakal čez 100 let. Istega leta je umrl Jakob Borut, tudi nad sto let star. Leta 1656. je umrl Marko Furlanič v starosti 95. let. To so bile častiljive starosti, ki so danes redke ali jih sploh ni več!

žavljanov, ki smo jih zgoraj omenili. Država mora potemtakem paziti, da posamezniku nikdar ne krati pravice do življenja in do napredka. Drugo dolžnost ima država v tem, da v dosego blagostanja nudi ljudem pomoč tam, kjer so sami prešibki. Tako n. pr. če se kmečkemu stanu slabo godi in ga drugi izrabljajo mu mora država priskočiti na pomoč s primernimi zakoni ali odredbami. Razume se, da država pri takih odredbah ne more imeti pred očmi vsake posamezne osebe, ampak splošnost.

Iz teh dolžnosti, ki jih država ima, se spoznajo tudi njene pravice in je v glavnih potezah razvidno, kaj ona sme in česa ne sme.

Pravica države.

Državi gre toliko pravic, kolikor jih potrebuje v dosego svojega namena, da more uspešno vršiti svoje dolžnosti. Čez to mero pa ne sme segati. Ona torej nima pravice, škodovati zdravju, življenju ali duševnemu razvoju državljanov. Država dela krivico, če odreja kaj takega, kar bi oviralo telesni ali dušni napredek ljudstva. Država dela krivico, če počne pomagati tistemu stanu, ki je pomoči potreben. Krivico dela, če en stan podpira čez mero potrebe na škodo drugega (n. pr. kapitaliste na škodo delavcev ali veleposestnike na škodo kmetov itd.).

Pravi nauk

o državi je torej le tisti, ki v skladu s krščansko vero varuje naravne, od Boga dane svoboščine državljanov in odmerja državi le tiste pravice, kateri ji pritečejo po meri njenih nalog in naravnega prava.

Pepo iz Koludrovice

v Postojni.

«Lei njente pagar» sm hitru pogruntau in ni blo treba dva bota reč. Ku dva zajca sva se z Matildo hitro pobrala v jama, de be se gasput ne teu premislet. Uod vedela sm taku stisne uogu od fačuola, s kamr je bla kasa, da be nejrjša zakamr.

Takrat me je zbedilo z vesela ano veliko šemejne uod uode. Znejdla sva se z mojo Matildo visoko ku na anem tūr-ah, zdolej je pej šemelo in ropotalo za ane, dvajste malnov; arko sm se misleu, an skok če dol v to Pivko, kukr je pisano, da ima imē, in Matilda be vžej juokano, ku be beu mrtev in že lūšno se me je zdelo, kaku da be me nesli in vs ta fulk be šeu za mano, in vse cajtnge poušot vale na prajsavskem be pisale z velikmi puštabe na ta prve strane PEPO DE KOLUDROVCA MRTEU in zdolaj «Zadluloči ostali, še bandere be vesele ses čr- nem tūlam kukr za Kozuliča... Orko ma be blo nobel, samo ta uržah be beu, da be mene več ne blo, in reče kar česte, škuoda! stu botou škuoda! Pej tedi taku se vndr ne smej umirat. Tisti hip sm pej čeu za mano «Avanti». Se uozrem in vidim anga vahtarja ses palčuzom v ro- ke. Nak! avanti nutr pej ne še! sm jo za- sou nazaj. Nisem se prou neč žejen. A- vanti! je še ejnkrate zapiskalo reva in pokazalo s palco naprej po puoti. Aha, sm švrkne nazaj, sej vem zakaj sileš! Sej vem! Ti si plačan za ta postu pr muste in be me mogu glih ti cahtat uon z uode. Saj vem! Nej buo, glih je taku, in sm veseu, ma drgače be te, reva, an malo nasmodeu.

Pridemo do ane table in gor je blo pisano «priženca». Gliedam, če be blo tu res priženca, ma nak! sm djau, jest jo ne pregruntam, da heblo tu priženca, čeglih sm še priče fine glave brūs. Taku je, tle

čejo bet bel fini ku po drugih krajeh, ma pr nas v Kaludrovci be rekle leme hve- cem stena.

Tiste hipe čujem anga škrica reč: odži balemo la avante. Orka laudon, tu me je pej segrelo. Pepo danes al pa nekule več, sm se misleu, in vžej sm začeu mi- slet, kašn šikelc be beu narbulše za nas dveh. Odkr sm šou po mojo v Žabjekuot, nism več plesau in da be danas ne? Pa gvišno se še neč ne plača in tūde ni no- benga s Kaludrovce znae. Tu je prou namenjeno!

Taku sm začeu podvizat in pahat, da je tista bleda ruoba in švoh uod ledi kar uodletavala h kraje. Matilda, sm čuteu, me je pej lovila uod zad za fanelo. «Čo uosu, kam taku frliš?» Neč, Matildka, nečko muočē, ju hēte, še bo lūšno. Fej, smola! Tistekrat smo jo zavozili u an uozek tunel in fulka je blo tolko, da se je puot zaglestila. Ni šlo ne naprej, ne nazaj, ne po strane; juhmane! sm zde- havau sam pr sebe, kaj če be tm ne guod- lo, be se že še čakalo, ma da grie taku lebeznivi cajt pozlo, tu je vndr uod sile. Čeu sm valček, pulko, mazurko, cotež in še druge šikelce, pete so me začiele sr- bet, jej, jej kaj buo, če se ne buo neč mo- lalo. No vndr počasi sm phau naprej, ne- kam je že šlo. Na tistem kraje je bla na- zaj ana tabla «Božji grob». Tu je blo že bolj poduobno ku priženca, ma kaj! me- ne je šlo tiste cajt vse drugo po glave...

Pridemo u ano velikajnsko šalo al bul- še rečeno plac. Vse v letreke in svetlo ku pr nas opoudan na place. Sva se ustaula, da se uogledava vse te stršajnsko lepe re- či. Guodci so ble bl na visokem, po tleh sam drob pesek bulše ku vsak fluos al brjar. Ose se je sūkalo in vrtelo ku rin- gel špil.

Jast sm lepu čakau, da se uodpočijem in da udarejo tisto «na poskok». Za ta- ko maoreš bet dobro spočit.

In reš so ga bumfenle tistga «na poskok».

Zgrabeu sm mojo Matildo in sva jo u- drihala in skakala, da so drugi pari kar uodskakavali. Ambot sm poskočeu jest, ambot ona, ambot oba ukep, zdej sva bla na tem konce, zdej na unem, za an hip užej pr guodceh; nekaj parou sva spodmakenla, ane deset nuh popeštala in prute zadnjem sva plesala skorej sa- ma. Ku je šikelc gejnau sm se uobrisau z rokavom po čele, orko sm reku, an ma- lo predoug je beu vseleh, tūde Matilda je bla vsa mokra.

Ma lūšno je vseleh blo.

Pole so zaguodle na lūšten valček. Ku je fulk videu, da sm nazaj mojo primeu, ni teu jt nobeden plesat. Jem bem ni di- šalo. Midva se pej nisva neč zanje zmen- la. Kar lepu na drobčeno, sva jo začie- la, pa sm jo zasūkau, pa sva se spestila in plesala usak zase, pej sva nazaj pr- ši vkep. Vse je zjalo v nas dveh.

Guodci so tisti hip kar pulko začieli, menda so miselne, da jo bova skazila; mi dva pa ajns evaj za njimi, in sva jo už- gala, da sm misleu, da imam 18 let, ne 60. Ledje so začiele touč in kričat: Bra- vo, bravo, jest pej sm zazjau vs u veselje: Viva noj ke šemo puti! Vse se je smejalo. Jest in ona pej še bel.

Taku se je godilo Pepote v postojnske jame.

Kaj nam z dežele pišejo

Žrtje in ples v DOLENJAH pri Jelšanah.

Dne 1. avgusta smo ga res lomili. Še čez polnoč smo vlivali vase pomoč brez težkoč. Vrteli smo se, da se je vse ka- dilo in škripalo. V 3 gostilnah smo rogo- vilili in častili sv. Ano, praznovali Ani- no. Tri godbe so razveseljevale naša mrzla srca. Salame, klobase, šunkke kruh in vino in pivo so polnili naše prazne že- lodčne in trebušne prostore. 60 sodčkov piva smo spraznili. Račun je bil 5000 ir. Kako veliko cementno jamo je treba zgraditi za 60 sodčkov piva? Kako dol- ga bi morala biti cev, v kateri bi spra- vili 1500 litrov piva?

Gospodje, ki imate v rokah usodo na- roda, omejite ples in poboje! Govori se, da je 20 fantov zaprtih, to je en majhen uspeh plesa, poleg vsega drugega gorja in zla.

Prijatelj kmečkega ljudstva.

Hruševica pri Stanjelu. (Le pleši, Marko, pleši).

To bomo plesali na sv. Lovrenc v Hru- ševici. Še naš stanjelski g. župnik nam gra na roko. Ker smo se mi fantje toliko trudili za ples, ne bo ta dan g. župnik niti maševal. In tako je tudi prav, da se bodo okoličanska dekleta tem lepše na- štimala, ker jim ne bo treba hoditi dva- krat v našo vas. Pričakujemo obilo ude- ležbe s strani mladine in povemo, da morajo biti vsa dekleta moderno na- pravljena — ostrižene morajo biti vse in sicer na «Bibelbubi». Za vse fante pa je obvezno, da prinesejo s seboj obilo de- narja, ker hočemo imeti celi teden praznik. — Ker nas je prirediteljev le sedem, iščemo še osmega, da bomo na pare to pa zato, da bomo dobiček lažje delili. Drugače bi bila delitev prakun- štna. — Pridite vsi na naš kulturno- izobraževalni ples, katerega priredi vaša prosveta željna mladina. — Le pleši, Marko pleši! Saj ti denarja ne manjka. Iztreznili se morda ne boš, a takrat boš že bos in nag. Pika.

DORNBERG.

Letina. Pri nas že dobiš zrele jagode na trtah. Grozdje kaže še precej dobro. Zadovoljni bomo, ako nam ljubi Bog pu- sti vsaj to, kar nam je do sedaj ostalo. Zakaj ni ga skoro dneva da ne bi nebo grozilo našemu pridelku. Šiba božja je udarila letos že skoro vso okolico, nam še prizanaša; skoraj vsak dan zamolklo zvonijo naši zvonovi k hudi uri. Ako ostane pri tem, bo vinska letina srednja. Trti in tudi turšici je treba sedaj solnce; do sedaj smo imeli vse preveč dežja. — Staro vino smo vse prodali. Le maloka- teri je tako srečen, da ga še ima. Cena vina je precej poskočila in se suče od 280 do 300. Vidi se, da imajo kupci do na- še zlata kapljice zaupanje. Priporočamo se jim tudi za letošnje kapljice, ki še zo- ri. — Krompir je lep, kjer ga ni veda vdušila; v nižjih legah je letos zastajala voda in škodovala poljskim pridelkom. Še nekaj glede krompirja. Po naših li- stih nas vedno poučujejo naj menjamo večkrat seme. In letos se je spet poka- zalo, da so nas učili prav; tam, kjer smo sadili tuje seme, je krompir dobro obro- dil, domači krompir pa gnije. Tudi leto- viškarjev imamo letos precej; največ jih je prišlo iz Trsta. Sedaj je pač pri nas najlepši čas, ko grozdje dozoreva.

VREME.

Pri nas se je udomačila grda in žalost- na razvada. V nedeljo greš k maši: cer- kev skoro prazna, po gori pa cele skupi- ne koscev. Ker «Mali list» ni ravno Pa- stirski list, ki ga verniki od časa do ča- sa slišijo s prižnice, ne bomo tu razmotri- vali, kakšne zle posellice ima taka raz- vada z verskega stališča, ampak s so- cialnega stališča sploh. Marsikomu je znano, kako ogrožen in dolgotrajen je bil boj za 8 urni delavnik. Vemo pa tudi, da je bila obenem s to stavljena zahteva za 36 urni zdržni počitek, da torej nikjer ni zahteve, da se z vpeljavo 8 urnega de- lavnika, nedelja proglasi za delavnik. Gotovo so temu v prid govorili važni razlogi. Pa bo rekel kdo: tega si pa v

celoti kmet ne more privoščiti, v današ- njih časih celo ne. Ja, kaj kmet ni ravno tako človek kot kak tovarniški delavec, a naj je on manj cenjen in zato večji tr- pež? In gotovo je, da je poljski delavec, ki dela na dan povprečno dvanajst ur, popolnoma upravičen do nedeljskega po- čitka. In že iz tega razloga bi morali ime- ti obzir gospodarji do delavcev, ki jih rav- no na nedeljo zganjajo skupaj, in delavci do gospodarja, posebno pa gospodinje, da mu kak drug dan niso pripravljeni zbrati se v takem številu za kosnjo. Sploh pa — kratko rečeno: dober in uvideven gospodar svojih, kakor tudi tujih ljudi v nedeljo ne bo gonil v senožet. Le poglej- mo po fari, saj imamo še precej takih hvalevrednih izjem: ne delajo v nedeljo, pa imajo vse o pravem času obdelano. To preudarimo in uredimo delo v tej smeri, saj je izgovor, da na drugi dan ni mogoče dobiti delavcev, docela jalov. In letošnja izkušnja nam je često pokazala, da se trava v nedeljo pokošena res težko spra- vi na oder!

VRHPOLJE pri Vipavi.

Tukajšnje katoliško prosvetno društvo priredi dne 8 t. m. ob ¼ 4 pop. igro «Zla- tarjevo zlato», dramo v 6 dejanjih (9 sli- kah). Pevske točke: F. Juvanc: «Rožma- rin» s tenor solo ter A. Foerster: «Lju- bica» poje mešani zbor. Ker je igra no- va in tod še ne igrana, pričakujemo obilo udeležbe.

PODGRAD.

Za opasilo sv. Jakoba so se fantje moč- no potegovali. Mladina je hodila že prej- šnje nedelje plesat samo da si izpleše za opasilo potrebno milost. Pa vse je kaza- lo, da ne bo nič. Šele zadnje dneve se je zvedrilo v Balbovih oblakih in tako je ples bil in zdaj bo kar naprej nedeljo za nedeljo, kajti narod je potreben izo- brazbe in lir tudi ne manjka.

Komisarja smo menjali. Dosedanji ko- misar je bil odpoklican, njegovo mesto pa je prevzel šolski ravnatelj Prelac. Ta je velik narodnjak in bo Podgrad krasno napredoval pod njim.

VREME.

Glavni romarski shod na božji poti v Vremah se že od davnine vrši na Veliki Šmaren 15. avgusta, letos ravno na ne- deljo. Ker pride po navadi več romarjev že prejšnji dan, bo zanje v soboto ob Zdravi Mariji pridiga in blagoslov; nato spovedovanje. Drugi dan na praznik bo prilika za sv. spoved od 4-tih jutraj na- prej. Prva sv. maša ob 6½, druga slo- vesna ob 10 uri, obakrat govor. Popoldne ob 2. pete litanije in blagoslov.

Letina kaže primeroma dobro, če nam bo še v bodoče vreme prizanašalo; zlasti je pa vremenska dolina bogato obložena s češpljami, ki so po svoji dobri kakovosti daleč na okoli znane. Skrbi nas, kam bo- mo to blago spravili. Kupci, oglasite se v Vremski dolini.

BILJE.

«Naše Prosvetno društvo» bo priredi- lo dne 15. avg. veliko akademijo na dvo- rišču g. Gorkič-a; zastopani bodo vsi od- seki: telovadni, dramatični in pevski. Med odmori igre «Davek na samce» bo svirala godba. Sodeloval bo telovadni od- sek iz Mirna. Spored bom objavili pri- hodnjič. Bratje, sestre in prijatelji, pridite!

PLAVJE.

V petek 23. julija smo imeli Plavčani žalosten dan. Spremili smo k zadnjemu počitku 23 letnega mladeniča Avgusta Kocjančiča. Nekako pred 3 leti je zbolel pri vojaki in od takrat naprej je hi- ral vedno bolj. Trpel je udan v voljo bo- žjo. Zlasti zadnje dni se je zviljal v hudih bolečinah. V sredo 21. julija zvečer pa je previden s tolažili sv. vere izdihnil. Po- kojni Avguštin je bil vzor mladeniča; to je pričal tudi njegov pogreb. Domači pev- ski zbor mu je pel žalostinke v slovo in ob žalnih zvokih godbe se je sleherni oko porosilo s solzami. Dragi Avguštin, užij- vaj večno veselje na onem svetu. Nasvi- denje nad zvezdami!

Zobozdravnik
dr. Sardoč D.
ordinira
v Trstu
via M. R. Imbriani 16, I.
(Prej via S. Giovanni)
od 9-12 in od 5-7.

SAKSID pri Dornbergu.

Pravijo, da nam bodo razdrli most, ki pelje v Steske in ki so ga vojaki zgrabili, ter da tam postavijo samo navadno brv. To bo za nas velika škoda, ker ne bomo mogli več voziti v vinograde na oni strani Vipave. Narediti bomo morali velik ovinek okoli Rojčih. Se enkrat prosimo slavno županstvo, da bi vpoštovalo naše želje in da bi vse dobro preštudirali, prej kakor nam razdere most. Pa morda županstvo ni še tega sklenilo, saj nam ni znan nikak uraden sklep, in upamo, da so to le govorice. Vendar se priporočamo za vsak slučaj. — **Več Saksidovcev. VOGRSKO.**

Ta teden dobimo po dolgem času zopet lastnega dušnega pastirja. Iz Čepovana pride k nam za župnika g. Franke. Že danes mu kličejo: Dobrodošel! Gotovo so se Čepovanci težko poslavljal od Vas, ki ste jim 7 let stali ob strani, a tudi mi Vas željno pričakujemo, ker zahteva Gospodov vinograd tudi pri nas krepkega delavca!

Iz BRKINOV.

Volk je začel zopet po Brkinih razgrajati in napadati ljudi. Od te zverine so najbolj prizadete Misljice, kjer ima volk svoj brolg. Tega ne bo prej konec, dokler se brolg ne podere; kakor se čuje, se bo to v doglednem času zgodilo; trije vogli so že šli rakovo pot, a četrti gre za njimi. Vendar tudi miličnikom na Barki priporočamo, naj se o zverini zadostno informirajo, saj ta brolg je poznan od Trsta do Postojne.

LIVEK.

Iz naše vasi se oglašamo bolj poredkoma, a danes se moramo zaradi dopisa v «Edinosti» od 25. julija. Povem vam, ko smo dobili to «Edinost», smo kar debelo gledali. Dopisnik sam ne ve, kaj piše. Kaj se godi na Livku, to vemo mi tukaj, kdor pa nič ne ve, naj molči. In če že kdo v «Edinosti» pisari, naj bolje premisli, kaj piše, Zdravo!

Gospodarstvo

BORBA PROTI POLŽEM.

Od vseh strani iz dežele prihajajo pritožbe, da delajo polži veliko škodo na zelenjavi, na fižolu, krompirju itd.

Borba proti polžem je zelo težavna in preizkušena sredstva še nimamo. Največ koristi še obiranje polžev, ki pa je seveda zelo zamudno. Od drugih sredstev rabimo živo apno, katerega zvečer ali pred solnčnim vshodom (najboljše zvečer) raztrosimo po vrtu ali po njivi. Seveda mora biti vreme suho in ne vlažno ali mokro, ker v takem slučaju nič ne koristi. Živo apno nam koristi oziroma uničuje polže na sledeči način: Znano je, da je polž vedno moker poseben pa na onih delih, ki so navzdol proti zemlji ali predmetu, na katerem polž sedi ali leže. Ako pride vlažni del polža v dotiko z živim apnom, potem se apno ugasi, povzročena toplota pa polža tako opeče, da mora poginiti.

To sredstvo bi seveda popolnoma zagleglo samo takrat, če ga bi uporabili vsi kmetovalci hkratu. Da samo eden to delo napravi, prav malo pomaga, ker kdor bo uničil polže na svojem, naj bo gotov, da se bodo zopet pojavili s sosedovega. Tako je tudi z borbo proti vsem drugim živalskim zajedalcem. Naj se eden bori proti poljskim mišim kolikor hoče, uspel bo le do gotove mere.

Tukaj in povsod drugod vidimo, da je moč le v vzajemnosti. J. R.

Cene v Trstu na debelo. Česen 150-200, čebula 60-80, pesa 35-40, korenje 70-80, krompir 40-50, paradižniki 20-40, radič 80-340, salata 80-120, špinača 60-80, zelje v glavah 80-105, okrovt 80-100, kumare 90, fižol v stročju zrel 140-200, hruške 120-140, jabolka 80-140, breskve 120-600, renglo 220, limone (zaboji) 20-45, grozdje 220-310.

Naša pošta.

M. Namar - Kambreško. Naroč. za leto 1926. poravnana. V katero svrhu ste tedaj poslali dne 26. VII. L. 10.—?

K. P. P. 66. naročnino L. 10. prejeli.

I. K. Brez. Kdor je izvršil ljudsko šolo, lahko prosi za sprejem v enoletno kmetijsko šolo v Mariboru Obenem naj prosi za vse ugodnosti, kakor je bilo objavljeno v «Malem listu».

Klub n. u. n. Pošljali bomo «Mali list» do konca t. l.

Prosek. Dopis smo se bali priobčiti; saj veste, kako je.

Š. E. Pliskovica: Vojaščine ste oproščeni z odlokom od 15. 6. 1926, odpustnica se izda po treh mesecih, t. j. 15. IX. 1926. Glede državljanstva nimamo še odgovora. Vendar je boljše, da ostanete naš državljan, saj lahko kljub temu delate v drugi državi.

R. Fr. za Ivana Poklarja, Podgraje: Verjetnost je, da dobi pokojnino tekom 4 mesecev; pošljite nam natančnejše rojstne podatke (ime očeta in matere itd.) da ukrenemo potrebno.

Darovi za „Mali List“.

A. Furlan 5 lir. L. Širca-Pliskovica 25 lir; R. Zadnik - Divača 140 L.

Po čem je lira?

Dne 4. avgusta si dal ali dobil:
za 100 dinarjev — 53.25 L.
za 100 č. kron — 90.— L.
za 100 fr. frankov 82.— L.
za 100 šilingov — 430.— L.
za 1 dolar — 30.10 L.
za 1 funt — 146.25 L.

Stab. Tip. Silvio Spazzal - Trieste.

MALI OGLASI

Gena «Malih oglasov»: navaden tisk 30 stotink beseda; mastno 40 stotink beseda; vse Z VELIKIMI ČRKAMI 50 stot. beseda.

Kdor želi kupiti POSESTVO v JUGOSLAVIJI, se naj obrne na splošno znano in največje posredovalno pisarno v Sloveniji «POSEST», LJUBLJANA, Sv. Petra cesta št. 24. Tvrška izdaja svoj list, v katerem oglašuje veliko število najraznovrstnejših posestev. Naročnina letno Din. 20.—, polletno Din. 10.—. Na željo pošljemo 1 številko brezplačno na ogled.

VELIKA ZALOGA papirja, papirnatih vrečic. Uvoz in izvoz na vse kraje. Po ugodnih cenah. Tvrška Gastone Dolinar. Trst - Via Uno Polonio 5.

GLYKOL. Jako učinkovito sredstvo posebno v poletnem času in v vročini. Kdor se čuti šibek na živcih in trpi glavobol, naj uporablja edino le «Glykol», ki ozdravi v najkrajšem času. Cena steklenici L. 7.—. Za celo zdravljenje zadostuje 8 steklenic. Dobiva se le v lekarni Castellanovich, Trst, (San Giacomo - Sv. Jakob) Via Giuliani 42 (vsopredno z ulico via dell' Istria).

PRSNi SIRUP priporočljiv proti kroničnemu kašlju in bronhijalnim afekcijam. Steklenica za odrasle L. 7.50, za otroke L. 5.—. Dobiva se samo v lekarni Castellanovich, Trst (San Giacomo - Sv. Jakob), Via Giuliani 42.

PRIMARIJ

dr. Ettore D'Osvaldo

Ravnatelj očesnega oddelka v goriški mestni bolnišnici. Izučen na očesni kliniki dunajskega vseučilišča.

Specialist za bolezni na očeh

Sprejema od 10-12 in od 3-4
Gorica, Corso G. Verdi 24.

Brivec

Andrej Rojic - Gorica

Via Seminario 2

se priporoča za vsa brivske in lasničarska dela.

Knjigarna in papirnica
J. ŠTOKA - TRST
Via Milano 37

se priporoča sl. občinstvu v mestu in na deželi, župnim, občinskim in selskim uradom, pisarnam, obrtnikom, trgovcem in zasebnikom.

Lastna knjigovoznica.

Založba Vedeža Kleinmayerjeve ital.-slov. slovnice, slov.-italijanskega in ital.-slovenskega slovarja. — Ima v zalogi vse najnoveše slov. knjige.

ETERNIT

je najboljši za kritje streh
A. JANACH & C.

ZALOGA: Trieste - Trst (12)
Via Milano št. 12 (pri veliki pošti)
V zalogi ima tudi cevi za vodovode in stranišča.

JAMSTVO ZA VEČ LET. Tel. 22-42.

Zobozdravnik

Dr. LOJZ KRAIGHER

specialist za zobe in usta
sprejema

v Gorici na Travniku št. 20

in v Ajdovčini nasproti
posojilnici

ZOBOZDRAVNIŠKI AMBULATORIJ

Dr. G. Laurinsich

TRST - Via delle Sette Fontane 6 - TRST

Izvršuje točno vsako delo z zlatom in kavčukom. Slovenceem z dežele poseben popust za potne stroške.

Govori se slovensko.

Delo zajamčeno.

Cene ljudske.

Odprto od 9-13 in od 15-19.

Največja zaloga pohištva

na Goriškem - GORICA, Via Carducci (Gosposka ul.) 14
Ustanovljena leta 1897.

Na izbiro 50 celotnih oprem

bodisi za spalnice bodisi za obednice
od prav preprostih do najbolj razkošnih

Cene zmerne!

Delo trdno!

Pohištvo lastnega izdelka, izvršeno od prvovrstnih delavcev vsake stroke

ANTON BREŠČAK

VIA CARDUCCI (GOSPOSKA UL.) 14

čevljarnica FORCESSIN

odlikovana v Parizu in Genovi 1924.

z veliko premijo, diplomo in zlato svetinjo

Trst **vla Caprin 5 pri Sv. Jakobu** Trst

Ni vseeno,

KJE

kupujete obutev.

Ako hočete biti prvovrstno postreženi, kupujte le pri

FORCESSINU!

